

V I Lenin

Teser och referat om den borgerliga demokratin och proletariats diktatur på Kommunistiska internationalens 1:a kongress den 4 mars 1919

1. Den revolutionära rörelsens tillväxt bland proletariatet i alla länder har gjort att bourgeoisin och dess agenter inom arbetarorganisationerna krampaktigt anstränger sig att finna ideologiska och politiska argument för att försvara utsugarnas herravälde. Till de främsta bland dessa argument hör fördömande av diktatur och försvar av demokrati. Det lögnaktiga och hycklande i detta argument, som på tusentals sätt har upprepats i den kapitalistiska pressen och på den gula internationalens konferens i Bern i februari 1919, är uppenbart för alla som inte vill förråda socialismens grundprinciper.

2. Först och främst opererar detta argument med begreppen "demokrati i allmänhet" och "diktatur i allmänhet" utan att ställa frågan om vilken klass det gäller. En sådan utom och över klasserna stående, förment allmänfolklig frågeställning är ett direkt hån mot socialismens grundläggande teori, nämligen teorin om klasskampen, som de till bourgeoisin avhoppade socialisterna erkänner i ord men glömmer i handling. Ty "demokrati i allmänhet" existerar inte i ett enda civiliserat kapitalistiskt land, utan det som finns är endast borgerlig demokrati. Och det är inte fråga om "diktatur i allmänhet" utan om den undertryckta klassens, dvs proletariatets diktatur över förtryckarna och utsugarna, dvs över bourgeoisin, för att övervinna det motstånd som utsugarna bjuder i kampen för sitt herravälde.

3. Historien lär, att ingen enda förtryckt klass någonsin har kommit till makten och inte heller kunnat komma till makten utan att genomgå en period av diktatur, dvs utan att erövra den politiska makten och med våld undertrycka det ytterligt desperata och rasande motstånd som alltid presterats av utsugarna, vilka inte ryggat tillbaka för några brott. Bourgeoisin, vars herravälde nu försvaras av de socialister som uttalar sig mot "diktatur i allmänhet" och lovsjunger "demokrati i allmänhet", har erövat makten i de utvecklade länderna genom en rad uppror, inbördeskrig och våldsamt undertryckande av kungar, feodal-herrar, slavägare och deras restaurationsförsök. Dessa borgerliga revolutioners, denna borgerliga diktaturs klasskaraktär har socialister i alla länder tusen och miljoner gånger klargjort för folket i böcker, broschyrer, kongressresolutioner och agitationstal. Det nuvarande försvaret av den borgerliga demokratin under sken av tal om "demokrati i allmänhet", de nuvarande tjuten och skriken mot proletariatets diktatur under sken av skrik om "diktatur i allmänhet" är därför ett direkt förräderi mot socialismen. Det är en faktisk övergång på bourgeoisins sida, ett förnekande av proletariatets rätt till en egen, proletär revolution och ett försvar för den borgerliga reformismen just vid en sådan historisk tidpunkt då den borgerliga reformismen i hela världen brutit samman och då kriget skapat en revolutionär situation.

4. I sitt klarläggande av den borgerliga civilisationens, den borgerliga demokratin och den borgerliga parlamentarismens klasskaraktär har alla socialister gett uttryck åt samma tanke som med största vetenskapliga exakthet formulerades av Marx och Engels, nämligen att den mest demokratiska borgerliga republik inte är någonting annat än en maskin, varmed arbetarklassen förtrycks av bourgeoisin, varmed de arbetande massorna förtrycks av en handfull kapitalister. Bland dem som nu skriker mot diktatur och för demokrati finns det inte en enda revolutionär, inte en enda marxist, som inte har svurit och bedyrat inför arbetarna att han erkänner denna socialismens grundläggande sanning. Men när nu den revolutionära proletariatet råkat i jäsning och går till aktion för att krossa detta förtrycksmaskineri och

upprätta proletarietets diktatur vill dessa förrädare mot socialismen göra gällande att bourgeoisin har skänkt de arbetande ”ren demokrati”, upphört med allt motstånd och är beredd att underordna sig de arbetandes flertal, att den demokratiska republiken varken haft eller har ett statsmaskineri, med vars hjälp arbetet förtrycks av kapitalet.

5. Pariskommunen, som i ord hedras av alla vilka vill gälla för socialister eftersom de vet att arbetarmassorna hyser varm och uppriktig sympati för den, har särskilt åskådligt visat den borgerliga parlamentarismens och den borgerliga demokratins historiska villkorlighet och begränsade värde. Dessa institutioner är visserligen i hög grad progressiva jämfört med medeltida förhållanden, men under den proletära revolutionens tidsålder kräver de oundvikligen en grundlig förändring. Just Marx, som bäst bedömt kommunens historiska betydelse, har i sin analys av den visat den borgerliga demokratins och den borgerliga parlamentarismens exploaterande karaktär, när de förtryckta klasserna får rätt att en gång under loppet av några år avgöra, vilken representant för de besittande klasserna som i parlamentet skall ”företräda och förtrampa” (ver- und zertreten) folket. Just nu, då rådsrörelsen sprider sig över hela världen och inför allas ögon fortsätter kommunens verk, glömmet förrädarna mot socialismen Pariskommunens konkreta erfarenheter, dess konkreta lärdomar och upprepar det gamla borgerliga struntpratet om ”demokrati i allmänhet”. Kommunen var ingen parlamentarisk institution.

6. Kommunens betydelse består vidare i att den gjorde ett försök att bryta ned och fullständigt krossa den borgerliga statsapparaten, ämbetsmänna-, rätts-, militär- och polisapparaten, att ersätta den med arbetarnas självstyrande massorganisation, där det inte fanns någon uppdelning i lagstiftande och verkställande makt. Alla nutida borgerligt demokratiska republiker, även den tyska som förrädarna mot socialismen med förhånande av sanningen kallar proletär, behåller denna statsapparat. Således bekräftas åter och åter igen fullständigt åskådligt att skriken till försvar av ”demokrati i allmänhet” i verkligheten innebär försvar för bourgeoisin och dess utsugarprivilegier.

7. ”Församlingsfriheten” kan tjäna som exempel på den ”rena demokratins” krav. Varje medveten arbetare, som inte har brutit med sin klass, inser utan vidare att det vore orimligt att lova utsugarna mötesfrihet under en period och i en situation då utsugarna söker hindra att de störtas och försvarar sina privilegier. När bourgeoisin var revolutionär gav den varken i England 1649 eller i Frankrike 1793 ”mötesfrihet” åt monarkisterna och adelsmännen, som kallade in utländska trupper och ”samlades” för att organisera restaurationsförsök. När den nuvarande bourgeoisin, som för länge sedan har blivit reaktionär, fordrar av proletariet att det i förväg skall garantera utsugarna ”mötesfrihet”, oavsett vilket motstånd kapitalisterna kommer att göra mot expropriationen av dem, så kommer arbetarna endast att skratta åt detta borgerliga hyckleri.

Å andra sidan vet arbetarna mycket väl, att ”församlingsfriheten” t o m i den allra mest demokratiska borgerliga republik är en tom fras, ty det är de rika som disponerar alla de bästa offentliga och privata byggnaderna och har tillräckligt med fritid för möten, vilka dessutom åtnjuter den borgerliga maktapparats skydd. Proletärerna i stad och på land samt småbönderna, dvs befolkningens överväldigande flertal, har ingenting av allt detta. Så länge detta förhållande råder, är ”jämlikheten”, dvs den ”rena demokratin”, ett bedrägeri. För att erövra verklig jämlikhet, för att faktiskt genomföra demokrati för de arbetande, måste man först ta ifrån utsugarna alla offentliga och alla privata praktbyggnader, ge de arbetande fritid och se till att deras mötesfrihet skyddas av beväpnade arbetare och inte av adesspolingar eller kapitalistofficerare som för befäl över förslöade soldater.

Endast efter en sådan förändring kan man utan att håna arbetarna, de arbetande och de fattiga tala om mötesfrihet och jämlikhet. Och denna förändring kan endast genomföras av de arbetandes förtrupp, proletariatet, genom att störta utsugarna, bourgeoisin.

8. ”Tryckfriheten” utgör även en av den ”rena demokratin” huvudparoller. Också i detta fall vet arbetarna, och socialisterna i alla länder har sagt det miljoner gånger, att denna frihet är ett bedrägeri så länge de bästa tryckerierna och de största pappersförråden befinner sig i kapitalisternas händer och så länge kapitalets makt över pressen består, en makt som överallt i världen framträder med allt större tydlighet, skärpa och cynism ju mer utvecklad demokratin och det republikanska systemet är, som fallet är i Amerika. För att erövra verklig jämlikhet och verklig demokrati åt de arbetande, åt arbetarna och bönderna, måste man först beröva kapitalet möjligheten att ta skriftställare i sin tjänst, köpa förlag och muta tidningar, och för att nå detta är det nödvändigt att kasta av kapitalets ok, störta utsugarna och bryta deras motstånd. Med ”frihet” har kapitalisterna alltid menat de rikas frihet att berika sig, arbetarnas frihet att svälta ihjäl. Med tryckfrihet menar kapitalisterna de rikas frihet att muta pressen, frihet att använda rikedom till att fabricera och förfalska den s k allmänna opinionen. Den ”rena demokratin” försvarare visar sig återigen i själva verket vara försvarare av ett genomsmutsigt och genomkorrumpat system som ger de rika makten över massmedia. De visar sig vara folkbedragare som med förledande, vackra och genomfalska fraser avleder folket från den konkreta historiska uppgiften att befria det tryckta ordet från dess trældom under kapitalet. Verklig frihet och jämlikhet skall det system medföra som kommunisterna håller på att upprätta och där det inte skall finnas möjlighet att berika sig på andras bekostnad och ingen objektiv möjlighet att vare sig direkt eller indirekt ställa pressen under penningens välde, där varje arbetande (eller grupp av arbetande oavsett dess storlek) kommer att äga och obehindrat utöva lika rätt att använda de samhällsägda tryckerierna och pappersförråden.

9. 1800- och 1900-talens historia visade oss redan före kriget vad den beryktade ”rena demokratin” under kapitalismen i själva verket innebär. Marxisterna har alltid sagt att ju ”renare” och mer utvecklad demokratin är, desto mindre förtäckt och desto skarpare och skoningslösare blir klasskampen, desto ”renare” framträder kapitalets förtryck och bourgeoisins diktatur. Dreyfusaffären i det republikanska Frankrike, de av kapitalisterna lejda och beväpnade truppers blodiga framfart mot de strejkande i den fria och demokratiska republiken Amerika — dessa och tusentals liknande fakta visar den sanning som bourgeoisin förgäves söker dölja, nämligen att det i de mest demokratiska republikerna i själva verket råder borgerlig terror och diktatur, som öppet framträder varje gång utsugarna börjar känna att kapitalets makt vacklar.

10. Det imperialistiska kriget 1914-18 avslöjade definitivt även för efterblivna arbetare denna den borgerliga demokratin verkliga natur, dvs att den tom i de friaste republikerna är en borgerlig diktatur. För att den tyska eller den brittiska gruppen av miljonärer och multimiljonärer skulle kunna berika sig mördades tiotals miljoner människor och bourgeoisins militärdiktatur upprättades i de allra friaste republikerna. Denna militärdiktatur upprätthålls i ententeländerna även efter Tysklands sammanbrott. Det var framför allt just kriget som öppnade de arbetandes ögon, berövade den borgerliga demokratin dess falska grannlåt och visade hela folket den avgrund av spekulation och profitmakeri som uppstod under och i samband med kriget. I ”frihetens och jämlikhetens” namn förde bourgeoisin detta krig, ”i frihetens och jämlikhetens” namn gjorde sig vapenleverantörerna enorma vinster. Inga ansträngningar av den gula Berninternationalen kan för massorna dölja den borgerliga frihetens, den borgerliga jämlikhetens och den borgerliga demokratin exploaterande karaktär, som nu helt avslöjats.

11. I Tyskland, det högst utvecklade kapitalistiska landet i det kontinentala Europa, hade redan de första månaderna av den republikanska frihet som upprättades genom det imperialistiska Tysklands sammanbrott visat de tyska arbetarna och hela världen vad den borgerliga demokratiska republikens verkliga klassväsen består i. Mordet på Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg är en händelse av världshistorisk betydelse inte bara därför att den verkligt proletära, Kommunistiska internationalens bästa medlemmar och ledare tragiskt miste livet, utan också därför att en avancerad europeisk stats — man kan utan överdrift säga en i världsmåttstock avancerad stats — klassväsen helt blottades. När personer som arresterats, dvs ställts i statsmaktens förvar, ostraffat kunde mördas av officerare och kapitalister under en av socialpatrioter ledd regering, så är följaktligen den demokratiska republiken, där någonting sådant var möjligt, en borgerlig diktatur. De som uttalar sin indignation över mordet på Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg men inte inser denna sanning avslöjar därmed antingen sin enfald eller sitt hyckleri. I en av världens friaste och mest framskridna republiker, i den tyska republiken, består ”friheten” i frihet att ostraffat mörda proletariatets fängslade ledare. Annorlunda kan det inte vara så länge kapitalismen består, ty demokratins utveckling avtrubbar inte utan skärper klasskampen, som till följd av krigets och dess följderna alla verkningar och inflytande nått kokpunkten.

I hela den civiliserade världen utvisas, förföljs och fängslas nu bolsjeviker. Det är förhållandet t ex i Schweiz, en av de friaste borgerliga republikerna, och i Amerika där pogromer förekommer mot bolsjeviker liksom andra förföljelser. Sett från ”demokratins i allmänhet” eller den ”rena demokratins” är det rentav löjligt att i utvecklade, civiliserade, demokratiska och till tänderna beväpnade länder frukta närvaron av några tiotal människor från det efterblivna, hungriga, ruinerade Ryssland, vilket av borgarpressen i tiotals miljoner tidningsexemplar kallas barbariskt, brottsligt osv. Det är klart, att en samhällssituation som kunnat frambringa en så skriande motsägelse i själva verket är bourgeoisins diktatur.

12. Under sådana omständigheter är proletariatets diktatur inte bara ett helt rättmätigt medel för att störta utsugarna och undertrycka deras motstånd. Den är även absolut nödvändig för hela massan av arbetande som det enda skyddet mot bourgeoisins diktatur, vilken framkallade kriget och förbereder nya krig.

Det viktigaste som socialisterna inte förstår och som gör dem teoretiskt närsynta, håller dem fångna i borgerliga fördomar och leder till deras politiska förräderi mot proletariatet är den omständigheten, att det i ett kapitalistiskt samhälle inte kan finnas någonting mitt emellan bourgeoisins diktatur och proletariatets diktatur, när klasskampen som är detta samhälles grundval undergår en mer eller mindre allvarlig skärpning. Varje dröm om ett tredje alternativ är en småborgares reaktionära jämmer. Härom vittnar både den borgerliga demokratins och arbetarrörelsens mer än hundraåriga erfarenhet i alla utvecklade länder och i synnerhet de senaste fem årens erfarenhet. Detta framgår också av hela den politiska ekonomin och marxismens hela innehåll, som klarlägger den ekonomiska oundvikligheten av borgerlig diktatur under varje varuhushållning, en diktatur som endast kan upphävas av den klass som utvecklas, blir större, sammansvetsas och stärks genom kapitalismens egen utveckling, dvs proletärerens klass.

13. Socialisternas andra teoretiska och politiska fel består i att de inte förstår att demokratins former alltsedan dess första groddar i forntiden oundvikligen förändrats under årtusendenas lopp allteftersom den ena härskande klassen avlöst den andra. I de gamla republikerna i Grekland, i de medeltida städerna och i de utvecklade kapitalistländerna uppvisar demokratin olika former och olika tillämpningsstadier. Det vore den största dumhet att tro att den mest djupgående revolutionen i mänsklighetens historia, där för första gången i världen makten gått över från utsugarnas fåtal till de utsugnas flertal, kan försiggå inom den gamla, borgerliga,

parlamentariska demokratins gamla ram, utan de häftigaste brytningar, utan att det skapas nya former för demokratin, nya institutioner som materialiserar de nya förutsättningarna för demokratins tillämpning osv.

14. Proletariatets diktatur liknar andra klassers diktatur genom att den, liksom varje diktatur, framkallats av nödvändigheten att med våld undertrycka motståndet från den klass som håller på att förlora sitt politiska herravälde. Den grundläggande skillnaden mellan proletariatets diktatur och andra klassers diktatur — godsägarnas under medeltiden, bourgeoisins i alla civiliserade kapitalistiska länder — består i att godsägarnas och bourgeoisins diktatur var ett undertryckande med våld av motståndet från befolkningens överväldigande majoritet, nämligen de arbetande. Proletariatets diktatur är däremot ett undertryckande med våld av utsugarnas motstånd, dvs motståndet från befolkningens obetydliga minoritet, godsägarna och kapitalisterna.

Härav framgår i sin tur att proletariatets diktatur oundvikligen måste medföra inte bara en förändring av demokratins former och institutioner i allmänhet, utan just en sådan förändring som medför att de av kapitalismen förtryckta, de arbetande klasserna, i hittills okänd grad kan utvidga demokratiens faktiska utövande.

Den form av proletariatets diktatur som redan faktiskt utformats, dvs sovjetmakten i Ryssland, Räte-System* i Tyskland, Shop Stewards Committees och alla liknande rådsinstitutioner i andra länder, innebär och förverkligar just för de arbetande klasserna, dvs för befolkningens övervägande majoritet, en sådan faktisk möjlighet att komma i åtnjutande av demokratiska fri- och rättigheter som aldrig ens tillnärmelsevis förekommit i de bästa och mest demokratiska borgerliga republikerna.

Sovjetmaktens väsen består i att hela statsmaktens, hela statsapparaten ständiga och enda grundval utgörs av en massorganisation just för de klasser som förtrycktes av kapitalismen, dvs arbetarna och halvproletärerna (bönder som inte utsuger andras arbete och ständigt är tvungna att sälja åtminstone en del av sin egen arbetskraft). Just de folkmassorna som tom i de mest demokratiska borgerliga republikerna — även om de enligt lag var likaberättigade — i verkligheten genom tusentals manövrer och knep hindrades att delta i det politiska livet och att åtnjuta de demokratiska fri- och rättigheterna, får nu ständigt, ovillkorligt och därtill som avgörande faktor delta i den demokratiska statsförvaltningen.

15. Den jämlikhet mellan medborgarna, utan avseende på kön, religion, ras och nationalitet, som den borgerliga demokratin ständigt och överallt utlovat men ingenstädes genomfört och på grund av kapitalismens herravälde inte heller kunnat genomföra, förverkligar sovjetmakten eller proletariatets diktatur genast och fullständigt. Detta kan endast utföras genom arbetarmakt, ty arbetarna är inte intresserade av privatägarätten till produktionsmedlen, av kampen för deras delning och omfördelning.

16. Den gamla, dvs den borgerliga, demokratin och parlamentarismen var uppbyggda på så sätt att just de arbetande massorna allra mest hölls borta från förvaltningsapparaten. Sovjetmakten, dvs proletariatets diktatur, har däremot en sådan uppbyggnad att de arbetandes massor förs närmare förvaltningsapparaten. Samma syfte tjänar föreningen av den lagstiftande och den verkställande makten i sovjetstaten och de territoriella valkretsarnas ersättande med produktionsenheter: fabriker och verkstäder.

17. Det var inte bara under monarkin som armén var en förtrycksapparat. Den förblev det också i alla borgerliga republiker, t o m de mest demokratiska. Endast sovjetmakten som just

* Rådssystemet — *Red*

de av kapitalismen förtryckta klassernas ständiga statsorganisation är i stånd att upphäva arméns underordnande under det borgerliga befälet och att verkligen sammansluta proletariatet med armén, att verkligen genomföra proletariatets beväpning och bourgeoisins avväpning, varför utan socialismens seger är omöjlig.

18. Sovjetstatens organisation är anpassad till den ledande roll proletariatet innehar i sin egenskap av den genom kapitalismen mest koncentrerade och upplysta klassen. Erfarenheterna från alla revolutioner och alla undertryckta klassers rörelser såväl som den socialistiska världsrörelsens erfarenheter lär oss, att endast proletariatet är i stånd att förena och leda den arbetande och utsugna befolkningens splittrade och efterblivna skikt.

19. Endast en statsorganisation på sovjetgrundval är verkligen i stånd att genast bryta ned och slutgiltigt krossa den gamla, dvs den borgerliga, ämbetsmänna- och rättsapparaten, vilken behållits och oundvikligen måste behållas under kapitalismen t o m i de mest demokratiska republikerna, där den i praktiken utgjorde det största hindret för att genomföra demokrati för arbetarna och de arbetande. Pariskommunen tog det första världshistoriska steget på denna väg, sovjetmakten det andra.

20. Statsmaktens tillintetgörande är det mål alla socialister och i främsta rummet Marx ställt sig. Utan att detta mål nås kan en sann demokrati, dvs jämlikhet och frihet, inte genomföras. Till detta mål leder emellertid i praktiken endast sovjetdemokratin, eller den proletära demokratin, ty genom att den uppmuntrar de arbetandes massorganisationer att ständigt och ovillkorligt delta i statsförvaltningen börjar den genast förbereda varje stats fullständiga bortdöende.

21. Den fullständiga bankrutt som de i Bern samlade socialisterna gjort, deras fullständiga brist på förståelse för den nya, dvs den proletära, demokratin framgår särskilt klart av följande.

Den 10 februari 1919 förklarade Branting den gula internationalens internationella konferens i Bern avslutad. Den 11 februari 1919 trycktes i Berlin, i en internationalen närstående tidning, Die Freiheit, det "oavhängiga" partiets upprop till proletariatet. I detta upprop erkänns regeringen Scheidemanns borgerliga karaktär, man förebrår den dess önskan att avskaffa råden vilka kallas Träger och Schützer der Revolution – revolutionens bärare och beskyddare – och man ställer förslaget att legalisera råden, ge dem statliga befogenheter, ge dem rätt att inställa verkställandet av nationalförsamlingens beslut med efterföljande folkomröstning.

Ett sådant förslag innebär fullständig ideologisk bankrutt för de teoretiker som försvarade demokratin och inte förstod dess borgerliga karaktär. Det löjliga försöket att förena rådssystemet, dvs proletariatets diktatur, med nationalförsamlingen, dvs den borgerliga diktaturen, avslöjar helt både de gula socialisternas och socialdemokraternas andliga ynkedom, deras småborgerliga politiska framstegsfientlighet och deras fega undfallenhet för den nya, proletära demokratis obändigt växande kraft.

22. Majoriteten av den gula Berninternationalen handlade alldeles riktigt, från klassynpunkt sett, när de dömde ut bolsjevismen, även om de av fruktan för arbetarmassorna inte tordes rösta öppet för en dylik resolution. Denna majoritet är fullt solidarisk med de ryska mensjevikerna och socialistrevolutionärerna samt med Scheidemann & Co i Tyskland. De ryska mensjevikerna och socialistrevolutionärerna beklagar sig över bolsjevikernas förföljelser men försöker dölja det faktum, att dessa förföljelser orsakats av mensjevikernas och socialistrevolutionärernas deltagande i inbördeskriget på bourgeoisins sida mot proletariatet. Personer som Scheidemann och deras parti i Tyskland har också redan gett bevis på att de på samma sätt deltagit i inbördeskriget på bourgeoisins sida mot arbetarna.

Det är därför helt naturligt att majoriteten av deltagarna i den gula Berninternationalen uttalade sig emot bolsjevikerna. Detta var inte ett försvar för den ”rena demokratin”, utan det var ett självförsvar av personer som vet och känner att de i inbördeskriget står på bourgeoisins sida mot proletariatet.

Det är anledningen till att man måste beteckna det beslut som fattades av den gula internationalens majoritet som alldeles riktigt, från klassynpunkt sett. Proletariatet får inte frukta sanningen utan måste se den rakt i ögonen och dra alla politiska slutsatser härav.

Kamrater! Jag skulle vilja tillägga ett och annat till de två sista punkterna. Och jag tror att de kamrater som skall avlägga rapport för oss om Bernkonferensen kommer att ge oss en utförligare redogörelse för detta.

Under hela Bernkonferensen yttrades inte ett enda ord om sovjetmaktens betydelse. I Ryssland har vi redan diskuterat denna fråga i två år. På partikonferensen i april 1917 formulerade vi den teoretiskt och politiskt: ”Vad är sovjetmakten, vilket innehåll har den, vari består dess historiska betydelse?” Denna fråga har vi diskuterat i nästan två år, och på vår partikongress antog vi en resolution om den.

Berlintidningen Die Freiheit publicerade den 11 februari ett upprop till det tyska proletariatet, vilket inte bara var undertecknat av ledarna för de oavhängiga socialdemokraterna i Tyskland utan också av alla medlemmarna i de oavhängigas riksdagsgrupp. I augusti 1918 skrev dessa oavhängigas mest framstående teoretiker, Kautsky, i sin broschyr Proletariatets diktatur, att han är anhängare av demokratin och rådsorganen, men att råden kunde ha endast ekonomisk betydelse och alls inte fick erkännas som statsorganisationer. Kautsky upprepade detsamma i Die Freiheit av den 11 november och 12 januari. Den 9 februari publicerades en artikel av Rudolf Hilferding, som också anses vara en av Andra internationalens mest betydande teoretiska auktoriteter. Han föreslog att rådssystemet juridiskt, rikslagstiftningsvägen, skulle förenas med nationalförsamlingen. Detta var den 9 februari. Den 11 godkändes förslaget av de oavhängigas hela parti och publicerades i form av ett upprop.

Trots att nationalförsamlingen redan existerar, t o m sedan den ”rena demokratin” blivit verklighet, sedan de oavhängiga socialdemokraternas största teoretiker förklarat att rådsorganisationerna inte får bli statsorganisationer, trots allt detta — återigen vacklan! Detta bevisar, att dessa herrar verkligen inte förstått någonting av den nya rörelsen och villkoren för dess kamp. Men det bevisar också någonting annat, nämligen att det måste finnas omständigheter, orsaker, som framkallar denna vacklan! När man efter alla dessa händelser, efter nästan två års segerrik revolution i Ryssland förelägger oss resolutioner i stil med dem som antogs av Bernkonferensen och som inte innehåller ett ord om råden och deras betydelse, när inte ett enda ombud sade ett enda ord om denna sak - då är vi helt i vår rätt att säga att alla dessa herrar är döda för oss som socialister och teoretiker.

Men från praktisk och politisk synpunkt är detta, kamrater, ett bevis på att en stark förskjutning försiggår bland massorna, eftersom dessa oavhängiga, som teoretiskt och principiellt varit emot dessa statsorganisationer, nu plötsligt föreslår en sådan dumhet som ett ”fredligt” förenande av nationalförsamlingen och rådssystemet, dvs en förening av bourgeoisins diktatur och proletariatets diktatur. Vi ser hur de alla gjort bankrutt i socialistiskt och teoretiskt avseende och vilken oerhörd förändring som sker bland massorna. Det tyska proletariatets efterblivna massor kommer till oss, har kommit till oss! Det tyska oavhängiga socialdemokratiska partiet, den bästa delen av Bernkonferensen, är således från teoretisk och socialistisk synpunkt av noll och intet värde; en viss betydelse har det likväl fortfarande, nämligen att dessa vacklande element återspeglar stämningen bland proletariatets eftersläpande delar. Och enligt min uppfattning ger just denna omständighet konferensen en

utomordentlig historisk betydelse. Någotting liknande har även vi upplevt i vår revolution. Våra mensjeviker genomgick nästan precis samma utvecklingsväg som de oavhängigas teoretiker i Tyskland. I början hade de majoriteten i sovjeterna, och då var de för sovjeterna. Då hörde man bara: ”Leve sovjeterna!”, ”För sovjeterna!”, ”Sovjeterna är den revolutionära demokratin!” Men när bolsjevikerna fick majoritet i sovjeterna, då sjöng de en annan visa: sovjeterna får inte existera vid sidan av konstituerande församlingen. Olika mensjevikiska teoretiker lade fram nästan precis samma förslag, t ex om sovjetsystemets förening med konstituerande församlingen och sovjeternas införlivande med statsorganisationen. Här visar det sig än en gång att den proletära revolutionens allmänna förlopp är detsamma i hela världen. Först bildas sovjeter spontant, sedan breder de ut och utvecklar sig, därefter ställs i praktiken frågan: sovjeter eller nationalförsamling, eller konstituerande församling, eller borgerlig parlamentarism; därpå följer fullständig förvirring bland ledarna och slutligen bryter den proletära revolutionen ut. Jag anser likväl att vi inte bör formulera frågan på detta sätt efter nära två års revolution, utan att vi måste fatta konkreta beslut, emedan rådssystemets utbredning är den viktigaste uppgiften för oss, och i synnerhet för de flesta västeuropeiska länderna.

Jag skulle här vilja anföra bara en av mensjevikernas resolutioner. Jag bad kamrat Obolenskij översätta den till tyska och han lovade göra det, men tyvärr är han inte här. Jag skall försöka återge resolutionen ur minnet eftersom jag inte har den fullständiga texten till hands.

En utlänning som ingenting hört om bolsjevismen har ytterst svårt att bilda sig en egen uppfattning om våra tvistefrågor. Allt vad bolsjevikerna påstår bestrids av mensjevikerna — och tvärtom. I kampens hetta kan det naturligtvis inte heller vara annorlunda, och det är därför ytterst viktigt att mensjevikpartiets senaste konferens i december 1918 antog en lång och utförlig resolution, som i sin helhet publicerats i den mensjevikiska Gazeta Petjatnikov. I resolutionen skisserar mensjevikerna själva i korthet klasskampens och inbördeskrigets historia. Det heter där att de dömer ut de grupper i sitt parti som är i förbund med de besuttna klasserna i Ural, i södern, på Krim och i Georgien — och alla dessa områden räknas upp. De mensjevikiska partigrupper som i förbund med de besuttna klasserna gick emot sovjetmakten döms nu ut i resolutionen, och i sista punkten döms också de ut som gått över till kommunisterna. Härav följer: mensjevikerna är tvungna att erkänna att ingen enhet råder i deras parti och att de antingen står på bourgeoisins eller på proletariatets sida. Större delen av mensjevikerna gick över till bourgeoisin och kämpade mot oss under inbördeskriget. Vi förföljer naturligtvis mensjevikerna, vi rentav skjuter ner dem när de kämpar mot oss i kriget, mot vår Röda armé och arkebuserar våra röda befälhavare. Bourgeoisins krig har vi besvarat med proletariatets krig — någon annan utväg kan inte finnas. Ur politisk synpunkt är allt detta således endast mensjevikiskt hyckleri. Historiskt sett är det oförståeligt hur på Bernkonferensen personer, som officiellt inte förklarats för sinnessjuka, på uppdrag av mensjevikerna och socialistrevolutionärerna kunde tala om bolsjevikernas kamp mot dem, men tåga om sin kamp i förbund med bourgeoisin mot proletariatet.

Allesammans angriper de oss förbittrat, emedan vi förföljer dem. Detta är sant. Men de säger inte ett enda ord om på vilket sätt de själva har deltagit i inbördeskriget! Jag tror att jag bör lämna resolutionens fullständiga text till protokollet, och jag vill be de utländska kamraterna att uppmärksamma denna resolution, ty den utgör ett historiskt dokument som formulerar frågan riktigt och ger det bästa tänkbara material för en bedömning av striden mellan de ”socialistiska” riktningarna i Ryssland. Mellan proletariatet och bourgeoisin finns ännu en klass av personer, som vacklar än åt den ena, än åt den andra sidan. Så har det alltid varit i alla revolutioner, och i det kapitalistiska samhället, där proletariatet och bourgeoisin bildar två fientliga läger, är det absolut otänkbart att det inte finns några mellanskikt. Dessa vacklande

element är historiskt oundvikliga, och det kommer tyvärr ännu ganska länge att finnas element som själva inte vet på vilken sida de kommer att kämpa i morgon.

Jag vill göra ett praktiskt förslag som går ut på att en resolution antas där tre punkter särskilt framhålls.

För det första. En av de viktigaste uppgifterna för de västeuropeiska kamraterna är att för massorna klargöra rådssystemets betydelse, vikt och nödvändighet. I denna fråga förekommer oklarhet. De senaste artiklarna i Die Freiheit bevisar att även om Kautsky och Hilferding gjort bankrutt som teoretiker, så återgav de likväl riktigt stämningen bland det tyska proletariats efterblivna delar. Detsamma var förhållandet hos oss: under de första åtta månaderna av den ryska revolutionen diskuterades frågan om sovjetorganisationen väldigt mycket, och arbetarna hade inte klart för sig vad det nya systemet innebar och om det var möjligt att bilda en statsapparat av sovjeterna. I vår resolution har vi inte följt teorins utan praktikens väg. Vi hade inte tidigare ställt frågan om konstituerande församlingen och vi hade inte sagt att vi inte erkände denna församling. Först senare, när sovjetorganisationerna sprits över hela landet och erövrat den politiska makten, beslöt vi att upplösa konstituerande församlingen. Nu ser vi att frågan står betydligt skarpare i Ungern och i Schweiz. Å ena sidan är detta mycket bra: vi hämtar härur den fasta övertygelsen att revolutionen i de västeuropeiska staterna utvecklas snabbare och kommer att bringa oss stora segrar. Å andra sidan döljer sig här också en viss fara, nämligen att kampen blir så stormande att arbetarmassornas medvetande inte kommer att hålla jämna steg med en sådan utveckling. Rådssystemets betydelse är än i dag inte klar för stora massor av politiskt skolade tyska arbetare, emedan de fostrats i parlamentarismens anda och i borgerliga fördomar.

För det andra. Om rådssystemets utbredning. När vi hör hur snabbt rådsiden sprider sig i Tyskland och rentav i Storbritannien, så är detta för oss ett ytterst viktigt bevis på att den proletära revolutionen kommer att segra. Dess förlopp kan fördröjas endast för en kort tid. En annan sak är det när kamraterna Albert och Platten förklarar för oss, att det knappast finns några råd alls bland lantarbetarna och småbönderna på landsbygden i deras länder. Jag har i Die Rote Fahne läst en artikel, som var riktad mot bonderåd men, alldeles riktigt, gick in för lantarbetar- och fattigbonderåd. Bourgeoisin och dess lakejer som Scheidemann & Co har redan ställt parollen om bonderåd. Vi däremot behöver bara lantarbetar- och bonderåd. Av kamraterna Alberts, Plattens och andras rapporter ser vi tyvärr, att med undantag för Ungern ytterst litet görs för att sprida rådssystemet på landsbygden. Detta utgör möjligen en praktisk och rätt stor fara för det tyska proletariats verkliga seger. Segern kan anses säkrad först när inte bara stadsarbetarna utan även lantproletärerna blivit organiserade, och inte som förut organiserade i fackföreningar och kooperativa föreningar utan i råd. Segern tillföll oss lättare därför att vi i oktober 1917 gick tillsammans med bönderna, med hela bondemassan. I denna mening var vår revolution då borgerlig. Vår proletära regerings första åtgärd var att dagen efter revolutionen, den 26 oktober (gamla stilen) 1917, stadfästa en lag som erkände hela bondeklassens gamla krav, vilka hade förts fram av bondesovjeter och bondemöten redan på Kerenskijns tid. Detta utgjorde vår styrka, därför var det så lätt för oss att vinna det övervägande flertalet på vår sida. För landsbygdens vidkommande förblev vår revolution fortfarande borgerlig, och först senare, efter ett halvår, blev vi tvungna att inom statsorganisationens ram inleda klasskampen på landsbygden, att i varje by bilda kommittéer av fattigbönder, halvproletärer, och att systematiskt bekämpa landsbygdens bourgeoisie. Detta var oundvikligt i Ryssland på grund av dess eftersläpning. I Västeuropa kommer utvecklingen att förlöpa annorlunda, och därför måste vi betona att det är absolut nödvändigt att utsträcka rådssystemet även till landsbygdsbefolkningen i lämpliga, kanske nya former.

För det tredje. Vi måste säga, att den viktigaste uppgiften i alla länder där rådsmakten ännu inte segrat är att erövra en kommunistisk majoritet i råden. Vår redaktionskommitté diskuterade denna fråga i går. Kanske kommer även andra kamrater att uttala sig härom; jag skulle dock vilja föreslå att dessa tre punkter antas som en särskild resolution. Vi är naturligtvis inte i stånd att föreskriva vilken väg utvecklingen skall följa. Det är mycket troligt att revolutionen mycket snart kommer att börja i flera västeuropeiska länder, och som arbetarklassens organiserade del och som parti strävar vi och måste sträva efter att få majoritet i råden. Då är vår seger tryggad, och ingen makt i världen blir i stånd att företa sig något mot den kommunistiska revolutionen. I annat fall blir segern varken lätt eller varaktig. Jag vill därför föreslå att dessa tre punkter antas som en särskild resolution.

Teserna publicerade den 6 mars 1919 i nr 51 av *Pravda* och nr 51 av *Izvestija VTsIK*

Referatet publicerat ffg 1920 i boken *Der I. Kongress der Kommunistischen Internationale, Protokoll*, Petrograd

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 37, s 491-509